

»Biblioteket kan blive fantastisk«

Horsens' ny stadsbibliotekar Børge Søndergård har masser af idler om fremtiden

Tekst: Chr. Rimestad

Foto: Jan Høst-Aaris

»Biblioteket kan blive fantastisk«.

Det er titlen på en pamflet, som kom på gaden i 1984. Flere har bidraget til den, bl.a. Børge Søndergård, som dengang var voksen-bibliotekar på Viby Bibliotek i Århus.

Siden er Børge Søndergård steget opad i graderne. Og han ta'r endnu et skridt på karriere-stigen, når han 1. november tiltræder stillingen som stadsbibliotekar i Horsens.

Men stadig står titlen på pamfletten fra 1984 som en slags overskrift på hans tanker om bibliotekernes fremtid.

- I disse spare-tider må vi tænke utraditionelt. Hvem siger f.eks., at alle biblioteker landet over skal være stort set ens? Det er de i Men der er måske nogle specielle behov i Horsens, som det lokale bibliotek skal dække ind, mens biblioteker i andre byer får andre specialer. Jeg kan i hvert fald sagtens forestille mig danske biblioteker som meget mere forskellige, end de er i dag.

Tænk utraditionelt

Børge Søndergård siger farvel til et job som leder af Århus Kommunes Bibliotekers område syd. I de fem år på denne post har han været med til at gennemføre nogle - som han selv siger - »gevaldige besparelser«. Og han ved godt, at der heller ikke er for mange penge til biblioteket på Horsens kommunes budget.

- Men det må vi prøve at vende til noget positivt. Jeg starter ikke med at komme og bede om flere penge. I stedet må vi tænke utraditionelt. Specielt to spørgsmål vil jeg drøfte grundigt med personalet på Horsens Bibliotek: For det første hvordan vi bedst placerer biblioteket i byens samlede tilbud af kultur, og for det andet om vi bruger ressourcerne rigtigt.

Børge Søndergård pointerer, at han ikke vil tromle noget igennem på sin nye arbejdsplads.

- Jeg vil ikke lave revolution, men jeg har en masse idéer, som måske kan være med til at vise byens politikere, at vi er værd at satse på.

Dyrere bøger

Men ét er nogle ideer, noget andet den barske virkelighed. Som bl.a. viser, at bibliotekerne har færre og færre penge at købe bøger for.

Udviklingen gælder hele Danmark. Horsens placerer sig i billedet som en kommune, hvor der er 11 kr. færre pr. indbygger til indkøb end i landet som helhed.

Biblioteket i Viby har siden 1987 været base for Børge Søndergårds job som leder af Århus Kommunale Bibliotekers område syd. Bygningen er for nylig blevet sat i stand, og for Børge Søndergård var det vigtigt at bevare bogstaverne over døren, som fortæller, at det er et bibliotek for folket.

- Der er flere forklaringer på lands-udviklingen, først og fremmest at bog-priserne er steget forholdsvis meget, mens bevillingerne er sakked bagud i forhold til pristallet. Det har givet bibliotekerne et problem, som er svært at løse, bl.a. fordi der er en nedre grænse for personalets størrelse, og når den er nået, er der kun indkøbs-kontoen at skære på.

- Løsningen er måske, at publikum bliver mere selvhjulpne. Det kan vi indrette biblioteket på, bl.a. med edb-skærme, der gør det muligt for lånerne selv at søge efter bøger. Og på længere sigt tror jeg da også, at vi kommer derhen, hvor folk selv »stempler« bøgerne ud.

Bestsellerne

De færre penge har fået mange til at udtrykke frygt for det, som kaldes »den smalle bog«, d.v.s. f.eks. digtsamlinger og eksperimenterende romaner, som ikke har det store publikum.

- Bibliotekerne har via deres indkøb været med til at sikre udgivelsen af disse bøger. Med færre penge er der måske ikke længere råd til det - og hvad nu hvis man så oven i købet begynder at indrette bibliotekerne efter nogle specielle behov i de enkelte byer?

Børge Søndergård står et sted midt imellem de, der støtter »den smalle bog«, og de, som mener, at bibliotekerne bør købe det, folk vil ha'.

- Vi skal ikke helt indrette os efter efterspørgslen, men vi skal derhen ad, siger han. Vi har som biblioteker en klar forpligtelse over for litteratu-

ren, men vi skal ikke holde forlagene oppe økonomisk. Vi må hele tiden spørge os selv: Køber vi det rigtige? Og i den sammenhæng er det interessant at se på nogle undersøgelser, vi har lavet her i Århus. De viser, at »de smalle bøger« næsten altid er hjemme, mens der er halve års ventetid på bestsellerne.

En af de nye veje, Børge Søndergård i denne forbindelse har været med til at bryde, er de såkaldte »uge-udlån«.

- I mange år var det sådan, at det varede flere måneder, før nye titler var fremme på bibliotekerne, fordi de skulle indbindes og registreres. Nu er der mange steder - bl.a. i Horsens - lavet »uge-udlån«, hvor helt friske titler i uindbundet stand lånes ud, men kun en uge ad gangen, så mange kan få glæde af dem.

- Det er et eksempel på, at bibliotekerne indretter sig efter lånerens ønsker, konstaterer Børge Søndergård.

Musik på vej...

Et andet ønske, som dukker op i Horsens med jævne mellemrum, er udlån af musik.

Fra biblioteket er der hidtil blevet sagt nej med henvisning til, at der ikke er penge til denne ekstra opgave.

Men med Børge Søndergårds ankomst er der måske lys forude for musik-elskerne.

- Jeg kommer fra et bibliotek, hvor der er udlån af musik, og det siger lidt om min holdning. Derfra skal man dog ikke konkludere, at der også kommer musik på biblioteket i Horsens, for jeg vil ikke love noget. Men måske kan vi fri-

gøre nogle ressourcer, så vi kan komme i gang med at låne musik ud. Nu er der jo kommet cd'ere på markedet, som er meget mere holdbare end de gamle lp'er.

Et andet ofte hørt argument mod musik-udlån er, at et bibliotek skal have en stor samling, før man kan begynde at låne ud. Men den køber Børge Søndergård ikke.

- Efter min opfattelse skal man starte med at låne ud, lige så snart de første cd'ere er købt ind. Det betyder, at mange lånere i starten vil opleve, at der ikke er noget musik hjemme. Det er ærgerligt, men det er vel bedre at låne en gang imellem end slet ikke at kunne låne noget.

-Glæder sig

Men som sagt: Der er endnu et par måneder til Børge Søndergård tiltræden. Og der vil gå en tid derefter, før hans idéer begynder at slå igennem.

Lidt tid skal han også have til at få jobbet i Århus ud af kroppen. Han forlader det ikke, fordi han er træt af det, men fordi stillingen som stadsbibliotekar i Horsens er et naturligt trin videre i en karriere, der har været jævnt opadstigende.

- Da opslaget fra Horsens kom, kunne jeg ikke lade være med at søge, siger han. Jeg besøgte biblioteket i Tobaksgården på en personale-udflugt for et par år siden, og den farverige facade stod øjeblikkelig i mine tanker, da jeg læste om den ledige stilling. Det er pragtfulde lokaliteter til et bibliotek, og jeg kan mærke, at jeg glæder mig mere og mere til at komme i gang.